

TSE CE İşareti Konusunda Onaylanmış Kuruluş Olmak İçin Gerekli Hazırlıklarını Tamamlamıştır

Asım DİNÇ

TSE Genel Sekreteri

- **TSE'nin temel amacı; Türk sanayicisinin CE İşareti konusunda yabancı Onaylanmış Kuruluşlara gitme zorunluluğunun ve bunun neticesinde ödenen yüksek döviz kaybının önüne geçmektir.**
- **CE işaretini taşıyacak ürünlere uygulanan Avrupa Standartlarının birebir karşılığı Türk standardı olarak TSE'de mevcuttur.**

CE İşareti, Avrupa Birliği'nin teknik mevzuat uyumu çerçevesinde 1985 yılında benimsediği yeni Yaklaşım Politikası kapsamında hazırlanan direktifler kapsamında yer alan ürünlerle ilgili olup, ürünlerin ilgili mevzuatın şartlarını yerine getirdiğini ve gerekli bütün uygunluk değerlendirme faaliyetlerinden geçtiğini gösteren bir Birlik işaretidir. AB ile ülkemiz arasında gerçekleştirilen Gümrük Birliği çerçevesinde imzalanan 1/95 ve 2/97 sayılı Ortaklık Konseyi Kararları ile AB Mevzuatının Türk Mevzuatı olarak uyumlaştırılması sonucu CE İşareti, Türkiye'de de uygulanmaya girecek olan bir işarettir.

CE İşareti ;

- Yeni Yaklaşım Direktifleri kapsamındaki yerli ve ithal mevzuat kapsamındaki tüm ürünler için zorunludur, (Elektrikli ev aletleri, oyuncaklar, tıbbi cihazlar, inşaat malzemeleri ,makineler, gezi tekneleri, gaz yakan cihazlar, basınçlı kaplar, otomatik olmayan tartı aletleri, sıcak su kazanları ve diğer.)
- Üretici veya yetkili temsilci veya ithalatçı tarafından ilâştirilir,
- Direktifin tanımladığı şartları yerine getirdikten sonra, ürün piyasaya girmeden önce ilâştirilmelidir,
- Kalıcı olmalıdır,
- Kalite işareti değildir,
- Gümrük işlemleri ile ilgili bir işaret olmayıp, Ürünlerin Piyasa gözetimini yapacak yetkililer için gerekli bir işarettir,
- Bazı Direktiflerin tanımlamaları çerçevesinde Onaylanmış Kuruluş numarası veya üretim tarihi gibi ek bilgilerle birlikte kullanılmalıdır,

CE işareti öngören Direktiflerin, Türk Mevzuatı olarak uyumu büyük oranda tamamlanmış ve Yönetmelikler yürürlüğe girmiştir.Yürürlüğe girenlerden örnek vermek gerekirse kamuoyunda da en çok bilinen, Alçak Gerilim ile çalışan elektrikli cihazların ve bu cihazlardaki Elektromanyetik Uyumluluğun insan can ve güvenliğini tehlikeye sokmayacak seviyede çalışmasını öngören Yönetmelikler ve Makine, Oyuncaklar, Tıbbi Cihazlar, Basınçlı Kaplar ve diğerleri örnek olarak verilebilir. Şimdilik 23 olan CE işareti öngören Yeni Yaklaşım Yönetmelikleri yürürlük tarihleri doldukça

zorunlu olarak yürürlüğe gireceklerdir. Yönetmeliklerin kapsamlarındaki ürünler CE işareti taşımadan iç pazarda satılamayacak ve ihalelerde de bu direktifler kapsamındaki ürünler için, CE işareti zorunlu aranan bir kriter durumuna gelecektir.

Bu geçiş döneminde sanayicilerimiz, Yönetmeliklerin öngördüğü "CE İşareti" ve Uygunluk Değerlendirme faaliyetleri hakkında detaylı bilgi edinmeli ve bu faaliyetleri yürütecek Onaylanmış Kuruluşlarla temasa geçmelidirler. Bunun için de üreticilerin de yapmaları gereken hazırlıklar bulunmaktadır;

- Ürettikleri ürünlerin teknik spesifikasyonlarını ve ilgili Direktiflerini belirlemek,
- Yönetmeliklerin yürürlüğe giriş tarihlerini geçirmemek,
- ürüne ait (Harmonize standartlar)Uyumlaştırılmış standartları tespit etmek,
- EN veya karşılığındaki Türk Standartlarına göre gerekli test ve risk analizlerini yapmak veya yaptırtmak,
- Ürüne ait modül Onaylanmış Kuruluş gerektiriyor ise Onaylanmış Kuruluş ile ilgili işlemleri tamamlamak (AT Tip onayı,kalite tetkiki vb.),
- Ürüne ait tasarım bilgileri,teknik çizim ve hesaplamalar, diğer teknik detaylar ve risk analizi ve test raporları ,kullanılıyorsa CE işareti diğer ara parçaların belgeleri ve direktiflerin belirttiği tüm belgeleri hazırlamak,
- Ürüne ait Kullanma kılavuzunu satılacağı ülkenin lisanında da hazırlamak
- "Declaration of Conformity",Uygunluk Beyanını düzenlemek,
- Ürünlerine ait Teknik Mevzuatın şartlarına göre yukarıda sayılan belgeleri ve diğer istenen belgeleri içeren bir Teknik Dosya Hazırlama çalışmalarına başlamak,
- Bu Teknik Dosyayı hazırladıktan sonra ürünü piyasaya arz etmeden önce CE işaretini iliştmek,
- Piyasa gözetimleri amacı ile 10 yıl süre ile Teknik Dosyayı kendisinde saklamaktır.

Bu şartları yerine getirerek CE işareti iliştiren Yerli ürünler de, Avrupa Birliği pazarında serbest dolaşıma girebilecektir.

İlgili AB direktiflerinin kapsamında olup "CE İşareti" taşımayan bir ürünün AB ülkelerinde piyasaya arzı yasaklanmıştır. Mevzuat uyumu neticesinde aynı uygulama Türkiye'de de yapılacak ve bu işareti taşımayan yerli veya ithal ürünlerin iç piyasaya arz edilmesi de mümkün olmayacaktır.

Bu çerçevede CE işareti olan ürünlerde üreticiler, AB pazarına girebilmeleri ve rekabet edebilmeleri yönünde bir avantaj sağlayacaktır.

Ülkemizde Yapılan Çalışmalar ve TSE'nin Konuya Yaklaşımı

Bilindiği üzere 6 Mart 1995 tarihinde gerçekleştirilen 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı (OKK) imzalanmış ve 1 Ocak 1996 tarihinde Türkiye-AB arasında Gümrük Birliği tesis edilmiştir.Türkiye bu kararla 5 yıllık geçiş süresi içerisinde Türk Mevzuatını AB Mevzuatı ile uyumlaştıracaklarını taahhüt etmiştir.Bes 5 yıllık geçiş süresi Ocak 2001 tarihinde dolmuş olmakla birlikte, Türkiye'nin Ulusal Programında bu süre 2001 yılının sonu olarak öngörülmüştür.Uyumlaştırılacak olan Teknik Mevzuatın ana temelini oluşturacak olan ve "Çerçeve Kanun" olarak bilinen 4703 sayılı "ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun" 29 Haziran 2001 tarihinde TBMM'de kabul edilerek, 11 Temmuz 2001 tarihli Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

Bu tarih itibariyle yürürlüğe giren söz konusu kanunla birlikte, CE İşaretinin Türkiye’de uygulamaya girmesi konusunda önemli bir adım atılmıştır. Bu kanun, CE İşareti ile ilgili uygunluk değerlendirmesi yapacak kuruluşların (Notified Body) atanmaları ve yükümlülüklerine dair hususları da kapsamaktadır.

Bunun yanı sıra AB Yeni Yaklaşım Direktifleri Yönetmelikler olarak ilgili bakanlıklar tarafından hazırlanmış ve yayımlanmıştır. Söz konusu Yönetmeliklerin yürürlüğe girmesi ile birlikte yerli ve yabancı firmalar tarafından imal edilen ve söz konusu Yönetmeliklerin kapsamına giren mamullerin CE İşareti taşımadan Türkiye’de piyasaya arzı mümkün olmayacaktır.

TSE, kurulduğu yıldan bu yana Türk ekonomik ve sosyal hayatına yapmış olduğu katkılarla Türk sanayicisi ve tüketicisine büyük hizmetler vermeye devam etmektedir. TSE, AB ile entegrasyon çerçevesinde hız vermiş olduğu uyum çalışmaları ile bugüne kadar AB Standartlarının % 90’dan fazlasını “Türk Standardı” olarak uyumlaştırarak sanayicimizin hizmetine sunmuştur.

AB’ne entegrasyon çerçevesinde söz konusu Yönetmeliklerin yürürlüğe girmesini müteakiben ilgili Bakanlıklarımız tarafından CE İşareti ile ilgili uygunluk değerlendirme hizmeti verecek olan Onaylanmış Kuruluşlar atanacaktır.

Kuruluşundan bugüne kadar 40 yılı aşan bir süreden beri Türk sanayicisine ve ticaret erbabına muayene, deney, belgelendirme ve benzeri her tür uygunluk değerlendirme konularında hizmet vermekte olan TSE, edindiği bilgi birikimi, tecrübesi, yetişmiş uzman kadrosu ve Türkiye’nin dört bir yanına yaptığı laboratuvar yatırımları ile hemen hemen tüm Yeni Yaklaşım Direktifleri ile ilgili olarak CE İşareti konusunda Onaylanmış kuruluş olmak için gerekli hazırlıklarını tamamlamıştır.

Yapılan tüm bu çalışmalar ve yatırımlar neticesinde TSE’nin temel amacı; Türk sanayicisinin CE İşareti konusunda yabancı Onaylanmış Kuruluşlara gitme zorunluluğunun ve bunun neticesinde ödenen yüksek döviz kaybının önüne geçmektir.

Malların Serbest Dolaşımındaki bir diğer unsur da ürünün piyasaya arzıdır. Bu süreçte beş etapta bahsedebiliriz:

- 1- Ürünün tasarım süreci,
- 2- Üretim
- 3- Uygunluk Değerlendirme İşlemleri
- 4- Piyasaya arz
- 5- Piyasa gözetimi

Ürünlerin tasarım ve üretim süreçleri ve risk tanımlamalarına bağlı olarak geçirecekleri uygunluk değerlendirme işlemleri ; Yönetmeliklerde ayrı ayrı anlatılmaktadır. Bu düzenlemelere göre örneğin: alçak gerilimle çalışan elektrikli ev aletleri ; üreticinin kendi beyanı ile CE işareti iliştilererek piyasaya arz edilirken, Gaz yakan cihazlar Onaylanmış kuruluşun yaptığı tip inceleme ve tasarım doğrulaması gibi işlemlerden geçmeden piyasaya arz edilememektedir.

Dolayısı ile bu etaplarda üreticinin ürününün hangi Yönetmelik ve/veya Yönetmelikler kapsamında olduğunu tespit etmesi ve eğer Yönetmeliği ön görüyorsa doğru Onaylanmış Kuruluşlarla çalışması ve nihayetinde de ürününü CE işareti ile piyasaya arz etmesi gerekmektedir.

Ayrıca, bu etapları izleyen diğer etapta piyasa gözetimidir. Sınai malların serbest dolaşımının sağlanabilmesi için Direktif kapsamına giren ve CE işareti taşımayan mamullerin piyasaya arzının yasaklanması ve bu konuda etkin bir piyasa gözetimi faaliyetinin ilgili Bakanlıklar tarafından yürütülmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, Yönetmeliklerle ilgili olarak uygulamaya geçişte sadece Resmi Gazetede yayın yeterli görülmüştür. Yeterli seviyede duyuru ve bilgilendirme yapılmamıştır. Ülkemizde hala çok sayıda sanayici ve buna ek olarak ithalatçının uygulama konusunda bilgi eksikliği bulunmaktadır.

AB Komisyonu tarafından, Türkiye'de henüz piyasa gözetiminin oluşturulamaması ve kalite alt yapısındaki eksiklikler sebep gösterilerek Onaylanmış Kuruluş ataması yapılamamıştır. Bu sebeple de mevcut durum üreticilere ekonomik yük getirerek, onları Onaylanmış Kuruluş gerektiren ürünlerde AB kurumlarına mecbur koşturmaktadır.

Dolayısı ile de Türkiye'de CE işareti ile piyasaya malların arzı yerli üretici açısından zor bir döneme girmiş, özellikle Avrupa Birliği menşeli ürünlere tanınan muafiyetler sayesinde de rekabet yerli üreticinin aleyhine bozulmuştur.

Bu hususların hepsi birbirine bağlı olup, tamamı gerçekleşmeden taraflar arasında malların serbest dolaşımının temininin mümkün olamayacağı anlaşılmaktadır. TSE olarak biz konunun önemini yıllardır ilgili Bakanlık ve sanayicilere yaptığımız eğitim faaliyetleri ile aktarmaya çalışıyoruz. Hatta bu konuda Uygunluk değerlendirme faaliyetleri alanında belgelendirme yapımızda reorganizasyona giderek direktiflere atfen ayrı ayrı sektör grupları oluşturduk , yaptığımız hazırlıklar sonucunda bize yetki verilmesi durumunda derhal faaliyete geçebilecek bir aşamadayız.

Ülkemizdeki Son Durum

Bildiğiniz üzere özellikle sendikanıza bağlı üreticilerinizin ürünleri Yapı Malzemeleri Yönetmeliği kapsamında olup, söz konusu mevzuat 8.9.2002/24870 tarih ve sayılı Resmi gazetede yayımlanmış ve 21 ay sonra yani 8 Haziran 2004 tarihinde yürürlüğe girmesi öngörülmüştü.

Ancak son yapılan toplantılarda; Yönetmelikten sorumlu Bakanlık olan Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın Türkiye'deki mevcut alt yapı eksikliği ve onaylanmış Kuruluş atanamaması gibi sorunları da göz önünde bulundurarak; bu tarihin 6 ay daha erteleyeceği , bu erteleme sürecinde de üreticilerin eski mevzuata göre üretimlerine devam edebilmelerini sağlayacak yeni bir düzenlemenin de Resmi gazete de yayımlanacağı bildirilmiştir.

Esasen mevzuatların temelinde ve özellikle de Yapı malzemeleri Yönetmeliğinde standartlara uyum yatmaktadır. Yönetmeliğin atıfta bulunduğu Harmonize standart varsa bu standarda uyarak CE işaretleme yapılabilmektedir.

Burada önemle üzerinde durduğumuz husus; CE işaretini taşıyacak ürünlere uygulanan Avrupa Standartlarının birebir karşılığı Türk standardı olarak TSE'de mevcut olduğudur. Ayrıca Avrupa standartlar teşkilatları CEN/CENELEC üyeliğimiz sayesinde de bu standartların hazırlık aşamasından

itibaren sanayicilerimiz Türkiye'yi ve kendi sektörlerini bu çalışmalarda temsil edebilme hakkına da sahiptir.

Dolayısı ile bu geçiş sürelerinin çok iyi değerlendirilmesi, üreticilerin vakit geçirmeden ürünleri ile ilgili mevzuat, standart ve uygunluk değerlendirme faaliyetleri için çekinmeden TSE' ye gelmelerini tavsiye ederiz.